

Η

του Ε. Αυδίκου

λογοτεχνία από τη φύση της στηρίζεται στον τόπο, σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Αυτή η σχέση που είναι δομική, προέρχεται από την πρωταρχική λειτουργία της λογοτεχνίας να μετασηματίζει σε λόγο, σε τέχνη τη σχέση του ανθρώπου με το χωρόχρονο, άρα με τον τόπο που τον περιβάλλει. Η σχέση αυτή αποκτά γνωρίσματα, όπου ο τόπος διαχέεται σ' όλο το λογοτέχνημα και κυριαρχεί ως αίτιμα για επιστροφή σ' αυτόν ή ως αυτοσυνειδησιακή ψηλάφηση των πληγών που προκαλεί η απουσία. Ακόμη, ο τόπος και η τοπικότητα μπορεί να αποτελέσουν το πεδίο και τον άξονα αναγωγής της κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς, που πληγώνει ή εμπνέει.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, η λογοτεχνία αποτελεί τον τόπο, όπου κανείς μπορεί να ανιχνεύσει κανείς την πολιτισμική πορεία μιας περιοχής. Ακόμη πιο πολύ, η λογοτεχνία μπορεί ν' αποτελέσει το χώρο συσπείρωσης των φωνών εκείνων, που αναζητούν στην τοπικότητα την ταυτότητά τους ως συνισταμένη διεκδικητικού αγώ-

της Μαρίτσας και του Έβρου

Λογοτεχνία και τοπικότητα

να για τη βελτίωση των συνθηκών συν- ύπαρξης.

Αυτό το ρόλο φαίνεται να έχει αναλάβει και η ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία που αναπτύσσουν πολιτιστικοί παράγοντες της πόλης. Παρουσιάζουν τη λογοτεχνία του τόπου. Πρόκειται για ένα πολύ ενδιαφέρον πείραμα, που υποστηρίζει και προωθηθεί με πάθος ο Θανάσης Κούγκουλος, ένας νέος φιλόλογος, με ενδιαφέρουσα άποψη για τη σχέση του τόπου με τη λογοτεχνία.

Η ανταπόκριση στην προσπάθεια που γίνεται, μαρτυρά ότι ο τόπος έχει ανάγκη από έναν άλλο λόγο. Αυτό ισχύει για κάθε

τόπο της περιφέρειας, όπου περισσεύει το συναίσθημα και η στρεβλή αντίληψη για τη σχέση λόγου και τόπου. Θεωρείται ότι αρκεί ο κορυβαντισμός.

Η κίνηση αυτή κινείται στον αντίποδα. Δεν κορυβαντεί. Ψιθυρίζει. Αρθρώνει ένα λόγο, που συνομιλεί με το διπλανό, χωρίς αυτό να οδηγεί σε πλήρη ταύτιση, που ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους. Ο τόπος στη λογοτεχνία αυτού του είδους είναι μια αφορμή, για να συναντήσουν άλλους τόπους. Δε λειτουργεί με τη λογική του αποκλεισμού. Η αναζήτηση της τοπικότητας γίνεται με σεβασμό στον ιδρώτα που χύνεται σε εσωτερικούς χώρους για την αρ-

θρωση ενός λόγου νηφάλιου. Η τοπικότητα συν - ενώνει μα δε χωρίζει. Αναζητεί τις φωνές που χρειάζονται το ζεστό λόγο στη μοναχική τους πορεία.

Βεβαίως, χρειάζεται αυτό- συγκράτηση, γιατί οι διαχωριστικές γραμμές που οδηγούν στην απώλεια του μέτρου δεν είναι πάντα ορατές. Το ζητούμενο είναι η λογοτεχνία να μην είναι το άλλοθι της τοπικότητας. Η λογοτεχνία είναι η αδιαπραγμάτευτη προϋπόθεση. Πέρα απ' αυτό, η τοπικότητα δε δικαιώνει τα πάντα. Δεν αποτελεί το κριτήριο, που καθοσιώνει κάθε λογοτεχνική ή λογοτεχνίζουσα προσπάθεια.

Βεβαίως, δεν είναι απαραίτητος ο λογοτεχνικός παρνασσός, ώστε η τοπικότητα να προσελκύσει τους κύκλους της πόλης. Αρκεί η ύπαρξη του μέτρου και ο μετρημένος λόγος.

Ωστόσο, η τοπικότητα εμφανίζεται στην πόλη ως υγιής προοπτική, που αναζητεί την έκφρασή της μέσα από λογοτεχνικές αναζητήσεις. Αποτελεί γι' αυτό η κίνηση αυτή την πρώτη απόπειρα για τη συγκρότηση μιας συλλογικής ταυτότητας, η οποία, αν αποκρυσταλλωθεί, θα επηρεάσει θετικά την πόλη.